

25. Gyöngyössi István követségi tanácsos jelentése Gyöngyösi János külügyminiszternek a romániai parlamenti választásokról. (Részlet.) Bukarest, 1946. november 25.

Szigorúan bizalmas!

218/pol.-1946.

A november hó 19-én megtartott román választások eredményét a magyar sajtó tudomásom szerint részletesen ismertette, ennek ellenére a jelentéshez csatolt 1). számú melléklet¹ a teljesség kedvéért összefoglaló képet nyújt a szavazatok és a mandátumok megoszlásáról. Kitűnik ebből, hogy a kormánykoalíció a 414 képviselői mandátumból 348-at szerzett. Ez a mennyiség a kormánykoalíció pártjai között a következőképpen oszlik meg:

Szociáldemokrata párt	78
Kommunista Párt	70
Nemzeti Néppárt	26
Ekés Front	71
Disszidens Liberális Párt (Tătărescu)	72
Disszidens Nemzeti Parasztpárt (Alexandrescu)	21
	338
U.n. „személyiség, azaz pártonkívüli, de a kormánylistára felvett közéleti, irodalmi stb. egyéniség (Pl. Sadoveanu a neves regényíró, Enescu a híres hegedűművész, Rășcanu tábornok hadügyminiszter stb.)	7
Zsidó szervezetek	2
a szerb népesség képviselője	1
Összesen	348

Megjegyzendő még, hogy a szociáldemokrata párt képviselőinek száma 79, miután egy szociáldemokrata, Szabó Albert az MNSZ háromszéki listáján szerzett mandátumot.

Ha hozzávesszük a kormányblokk 348 képviselőjéhez az MNSZ listáján bejött 29 képviselőt, akik ugyancsak a kormányt, illetve rendszert támogatják, és számba vesszük azt is, hogy a Lupu-párt 2 képviselője is a legtöbb esetben nyilván a kormánnyal fog szavazni, úgy megállapítható, hogy a román parlamentben a kormánynak rendkívül masszív többsége lesz, miután 379 képviselő áll szemben 35 ellenzékivel. [...] ²

II.

Ami már most a választások lefolyását illeti, arra vonatkozólag a következőket jelenthetem.

A román kormány minden erejét latba vetette az iránt, hogy megfelelő választási eredményt, azaz valóban túlnyomó, lenyűgöző többséget produkáljon. Tudatában volt annak, hogy a választási harc kimenetelétől nemcsak saját léte függ, hogy nemcsak pártpolitikai versengésről van szó, hanem hogy a választási sikerrel áll, vagy bukik az egész bel- és külpolitikai alap, amint a mai román rendszer felépül. Ennek megfelelően a kormány álláspontja kissé az emlékezetes hitleri kijelentéshez hasonlóan az volt, hogy a választást fényesen meg fogja

¹ A mellékletet nem közöljük, megtalálható a jelentés mellett.

² A kihagyott részben a választások következményeivel, és a polgári pártokkal foglalkozik Gyöngyössi István.

nyerni, mert fényesen meg kell nyernie. Ehhez azonban, eltérőleg a német példától, kezében is volt minden eszköz és nem is habozott ezeket az eszközöket felhasználni, hanem mindent megmozgatott a siker érdekében.

Hónapok óta úgyszólván az egész államapparátus ennek a célnak a szolgálatában dolgozott, a kormánykoalíció által rendezett gyűlések egymást követték, a választási propaganda minden eszközt a Blokk számára igénybevett, sőt amennyire lehetett monopolizált, s a választási szervezés már több mint egy fél esztendeje teljes erővel működött. A vélemények eltérnek a tekintetben, hogy vajon mindez elegendő lett volna-e a többség, ha nem is a végül is elért mérvű többség biztosítására. A kormány azonban ezt a rizikót viselni nem kívánta és a legerélyesebben nyúlt bele a választások irányításába. Talán nem lesz érdektelen, ha rövidesen ismertetem azokat az eszközöket, amelyeket ez irányban felhasznált megjegyezvén, hogy a felsorolás nyilván nem teljes, mert csak azt tartalmazza, amiről a Misszióknak alkalmuk volt első kézből biztos tudomást szerezni. (Itt említem meg, hogy a telefonon kapott engedély értelmében a Misszió két tagja, Keresztes és Gyallay köv. titkárok³ a választások alkalmából néhány napot Erdélyben töltöttek.)

A választói névjegyzéket már circa egy hónappal a választások időpontja előtt alaposan és a legnagyobb gonddal átfésültettek a hatóságok által és törölték e névjegyzékekből azokat, akiknek ellenzéki beállítottságát lehetett feltételezni. Ezeknek azt a felvilágosítást adták, hogy választói jogosultságuk ellen fellebbezés (contestatio) adatott be és ha szavazati jogukat ennek ellenére gyakorolni óhajtják, úgy azt bizonyítékokkal igazolni tartoznak. Mint erre már legutóbbi összefoglalómban rámutattam, a választójogosultság igazolásához annyi és oly nehezen beszerezhető bizonyító iratot kívántak, hogy a legtöbben önként elállottak ettől a procedúrától.

Különösen vidéken a szavazó körletek elhelyezése is alapos megfontolás után történt. Erdélyben, ahol egyes vidékek manista beállítottsága közismert volt, a szavazó körzeteket igyekeztek úgy elhelyezni, hogy azok e vidékek lakossága által közlekedésileg csak nehezen lehessenek megközelíthetők. Egyébként is aránylag kevés szavazókörlet volt, mert a körletek vezetését csak ügyes és megbízható elnökökre akarták rábírní, akiknek szerepe egyébként a választások levezetésében mint az alábbiakból is kitűnik, igen nagy volt.

A választás napján járművekkel, csak a megyei prefektúra által kiállított igazolványok birtokában lehetett az úton közlekedni és ezeknek az igazolványoknak a kiállítása az ellenzék emberei számára természetesen igen vontatottan történt. A rendelkezésre álló közlekedési eszközöket (autók stb.) a kormány jó előre a saját maga számára foglalta le, illetve vette akár rekvirálási úton igénybe.

Az ellenzéki szavazók számára igen komoly nehézséget jelentett az, hogy a választáshoz szükséges választói igazolvány birtokába jussanak. Hosszú ideig kellett az ezek kiadásával foglalkozó hivatalok előtt ácsorogniok, s sokan egész a választás napjáig sem kapták meg igazolványaikat. A kormánykoalíció pártjai ezzel szemben maguk osztották ki megbízható szavazók számára a választási igazolványt.

Minden megtörtént az irányban, hogy az ellenzéki bizalmiakat a szavazóhelyen való megjelenésben akadályozzák. Ahhoz, hogy valaki bizalmi gyanánt fungálhasson, birtokában kellett lennie az őt bizalmiként megjelölő párt írásos megbízó levelének. Számos helyen, főként vidéken előfordult, hogy a hatósági közegek az ellenzék által kiszemelt bizalmi egyénektől ezeket a megbízóleveleket valamely ürüggyel egyszerűen elvették.

3 Keresztes Zoltán és Gyallay-Pap Domokos követségi titkárok.

Ugyancsak vidéken előszeretettel alkalmazták azt a fogást is, hogy a szavazójegyekre fiktív listákat is nyomtattak, megzavarván ezáltal a listák sorrendjét. Ez azért volt igen hatásos eszköz, mert a manisták a román parasztokat sok helyütt úgy oktatták ki, hogy a harmadik, vagy negyedik listára üssék a szavazóbélyegzőt, s így ezáltal sok szavazat esett tévedésből ezekre a fiktív listákra. Ez magyarázza egyébként azt a körülményt, hogy az ú. n. helyi és mandátumhoz nem jutott listákra aránylag sok szavazat esett.

Bukarestben és a nagyobb városokban az ellenzékiek számára ki nem osztott, hanem fent említett módon visszatartott szavazóigazolványokkal a kormány megbízható emberei szavaztak le. Magamnak is módomban volt több olyan egyénnel beszélni, akik Bukarestben tízszer, vagy még ennél többször is különböző nevek alatt szavazott.

A választás során egyébként stichpróbaszerűleg ellenőrizték azt is, hogy a megbízhatónak tartott elemek miként szavaznak. Ennek két módja is volt. Az egyik az, hogy a szavazók komoly tömegeinek a szavazóigazolványokkal együtt kézbe adták a választási listát, illetve szavazójegyet is, amely eleve el volt látva a kormányblokk rovatában a leszavazást jelentő bélyegző lenyomatával. Az ilyen szavazóknak azután vissza kellett származtatniuk az elnök által nekik a helyszínen átnyújtott a listákat tartalmazó üres szavazójegyet és az előre elkészített szavazójegyet kellett benyújtani. Ettől eltekintve is azonban a szavazás a választói törvény értelmében nem borítékba helyezett szavazójegyekkel történt, s a szavazó szavazatát nem maga dobta be az urnába, hanem azt az elnöknek volt köteles átnyújtani, összehajtott állapotban. Igen gyakran megtörtént az, hogy az elnök az így összehajtott szavazatot nem dobta be azonnal az urnába, hanem félretette és adandó alkalommal abba bele is tekintett. Maros megyében így győzöttek meg arról, hogy a román intellektuálisok majdnem teljes számmal a manista listára szavaztak.

A szavazatoknak a szavazókörletben való első összeszámlálása sok helyt a tényleges eredmény módosítására adott alkalmat. Erre bő lehetőséget nyújtott egyrészt az ellenzéki szavazatok bizonyos hányadának alaki hibákra való hivatkozással történő érvénytelenné nyilvánítása, másrészt az ellenzéki szavazatok egy részének az urna felnyitásakor + kivétele és megsemmisítése, végül az a roppant egyszerű eljárás, amellyel az összes le nem szavazottakat olyként tüntették fel, mintha azok a kormányblokkra adták volna le szavazataikat. Ezeket az eszközöket szintén főleg vidéken alkalmazták, ahol mit már említettem az ellenzéki bizalmiak sok helyt nem jelentek meg. Ha azonban véletlenül jelen voltak, s tiltakoztak, úgy tiltakozásukat vagy semmibe sem vették, vagy ugyan jegyzőkönyvbe foglalták, de azzal nem törődtek. Állítólag, de erről megbízható tudomásom nincsen, egyes helyeken az is előfordult, hogy az urnákba előre betettek nagyszabású kormánypárti szavazatot. A fáma azt tartja, hogy Naszódban, ahol a manisták a szavazókörletet még a választások megnyitása előtt megtámadták, az urnákban máris nagyszámú kormánysszavazatot találtak.

Az eredmény kihirdetése azonban nem körzetenként, hanem az egyes megyékben központilag történt. Itt az eredményt kihirdetés előtt még igen alapos kozmetikának vetették alá, nyilván az volt az oka annak is, hogy számos megyeszékhelyen bár a szavazás már kedd este lezárult, csak csütörtök délután hirdettek eredményt.

Mindez igen jól átgondolva és alaposan volt megszervezve, és az egész apparátus kifogástalanul is működött. Figyelmes szemlélőben talán csak egy dolog keltett csodálkozást, t. i. az, hogy mindez meglehetősen nyíltan történt. Ebből azt lehetne talán némi joggal is következtetni, hogy a kormány nem tartotta szükségesnek számolni a közönség esetleges elítélő állásfoglalásával, vagy érzékenységgel. Ha a kormány valóban ebből az elgondolásból indult ki, úgy nem is tévedett. A közvélemény valóban már hónapok óta beállítódott arra, hogy a kormány győzelmet fog aratni és nem is nagyon érdeklődött e már természetesnek tűnő győzelem

eszközei iránt. Maguk a manista tömegek is fásultan viselkedtek, mintegy előre leszámítolva azt, hogy erőfeszítéseik eleve sikertelenségre vannak ítélve.

És itt kell egy pillanatra visszatérni arra a kérdésre, vajon a kormánynak szabad választások esetén sikerült volna-e többséget szereznie. Megítélésem szerint a valószínű az, hogy nem. De ha nem is sikerült a rendszernek 1945. március 6.-tól mostanáig megnyernie a nép többségét, azt mégis nagy sikernek könyvelheti el, hogy egyrészt kétségkívül lényegesen szaporította a szilárdan mögötte álló tömegek létszámát, másrészt és főleg sikerült úgyszólván teljesen leszerelve az aktív ellenállást a rendszer létét az ország lakosságának túlnyomó többsége előtt magától értetődővé tennie. Ehhez nyilvánvalólag hozzájárult a közvélemény egy tekintélyes részének az a felismerése, hogy a rendszer léte az adott külpolitikai körülmények között Romániának eminens érdeke.

Az erdélyi magyarság pártatlan lelkiismeretességgel és kötelességtudással vett részt a választási küzdelemben. Pártatlan szemlélők szerint ilyen egységes, lelkes és fegyelmezett magatartásról az erdélyi magyarság a román uralom alatt még egy választás alkalmából sem tett tanúságot. Az MNSZ vezetőségének sikerült átvinnie a köztudatba, hogy a választási küzdelemben való részvétel nemcsak kötelesség, hanem nemzeti helytállás és megmutatása annak, hogy az erdélyi magyarság tettekkel tényező az ország életében, amellyel ennél fogva számolni kell.

Annak, hogy ez valóban át is ment a köztudatba, valóban meg volt az eredménye. Azt lehet mondani, hogy az erdélyi magyarság úgyszólván kivétel nélkül leszavazott. Az öregeket és betegeket szekéren, vagy akár hátukra véve őket, gyalogosan kilométerekre szállították a magyarok, nehogy akár egy szavazat is elveszzen. A nép széles rétegeiben a választáson való részvételt nemzeti kiállásnak tekintették, mintegy azt érezve, hogy a szavazás egyben népszámlálás is, ahol meg kell mutatni az egyes helységek, vagy vidékek magyar jellegét. Talán ha nem is ilyen tudatosan, de román részről is mintha megérezték volna ezt, gyakran előfordult ugyanis, hogy román vidékekről is valamely magyar centrumba irányították a szavazókat, mintegy ellensúlyozni igyekezték ezekkel azt, hogy az illető helyen csupán a N. Sz.-re esett szavazatok szerepeljenek.

Ismeretes, hogy a választásokat megelőző időszakban is még voltak olyan egységbontó törekvések, amelyek az erdélyi magyarságot a Népi Szövetségtől el akarták tántorítani. Egyrészt Maniuék próbálkoztak a Székelyföldön a magyar szavazatokat szerezzenek meg önmaguk számára, másrészt akadtak a magyarság körében olyan hamis próféták, akik passzivitásra buzdítottak. Mindezek az egységbontó törekvések teljesen és maradéktalanul megbuktak, a magyarság teljes számmal a N. Sz. mellett állott ki, társadalmi rétegre és felekezetre való különbség nélkül.

Ugyancsak úgyszólván teljesen követők nélkül maradt a szociáldemokrata párt magyar frakciója is, amely hosszú tárgyalások után végül is úgy döntött, hogy jelöltjeit a Blokk-listán fogja szerepeltetni. Ez a taktika teljesen hibásnak bizonyult, mert a magyarság, mint a szavazatokból kitűnik, elfordult a szociáldemokratáktól és magatartásukat a leghatározottabban elítélte. Még olyanok is a N. Sz. mellett foglaltak állást és arra szavaztak, akiket egyébként családi, vagy baráti kapcsolatok fűztek egyik, vagy másik magyar szociáldemokrata vezetőhöz.

A MNSZ eme valóban imponáló sikere annál értékesebb, mert aránylag kis anyagi erő latbavetésével és bizony primitív eszközökkel érte el. Még számos városban is csupán kézzel rajzolt plakátokat volt módjában kiragasztania és egész választási akciója az önkéntesség és a

spontaneitás jegyeit viselte magán. Ennek ellenére a választás alatt mindenki a helyén volt és vállalta azt a munkát, amely a legalkalmasabbnak bizonyult. A választókat pontosan instruálták és ennek tulajdonítható, hogy a N. Sz.-re esett szavazatok közül úgyszólván egyáltalában nem volt érvénytelen.

Érdemes megjegyezni, hogy egyes helyeken különösen Biharban, (Nagyvárad város) és Szatmárban, ahol pedig 1944-ben talán a legbarbárabban bántak el a zsidósággal, a szavazatok számából megállapíthatólag a zsidóság egy tekintélyes része is az MNSZ listájára szavazott. Szatmár[*németi*] városban pl. ahol tudvalevőleg Tătărescu volt a Blokk lista vezetője, összesen nem esett annyi szavazat a kormánykoalícióra, mint amennyi a zsidó szavazók létszáma volt. Túlnyomóan magyar vidékeken egyébként, ha szórványosan is, de román szavazatok is estek a magyar listára, mindenesetre nagyobb számban azonban, semhogy egyszerű tájékoztatlan-sággal, vagy félreértéssel lehetne magyarázni a dolgot.

A román kormány, helyesebben a helyi hatóságok, illetve kormánypárti politikai tényezők magatartása a választások során a szövetséges MNSZ-szel szemben nem volt egységes. Sajátságos, hogy e tekintetben is, mint politikailag sok más vonatkozásban, bizonyos censura volt megállapítható a dél-erdélyi és észak-erdélyi részek között. Míg ugyanis a választások előkészítése során Dél-Erdélyben a kormányblokk és a N. Sz. között az együttműködés teljesen sima volt, sőt a Blokk részéről bizonyos segítő készség is megnyilvánult, (plakátok terjesztése, autók rendelkezésre bocsátása, stb.) addig Észak-Erdélyben már kezdettől fogva bizonyos féltékenység volt a N. Sz.-ggel szemben tapasztalható. A választások folyamán azután ez a censura már eltűnt és bizonyos panaszok egyként felmerültek úgy Dél-Erdély, mint Észak-Erdély egyes vidékein.

Lényegileg az történt, hogy a választási eredmény összeállítása során a hatóságok a Blokk-lista sikere érdekében rendszabályok keresztülvitelekor nem voltak tekintettel arra, hogy ezek a N. Sz. értékeit is sértik. Maga a szavazási aktus általában rendben folyt le, itt a magyarsággal szemben terror, vagy a szavazás megakadályozása nem volt tapasztalható. Legfeljebb azt lehet ebben a vonatkozásban megemlíteni, hogy míg a kormányblokk pártjai jól előre megkapták az általuk szétosztandó szavazóigazolványokat, addig a N. Sz. csak vontatottan és kis mennyiségben tudott ilyenekhez jutni. A szavazásnál azonban, mint már említettem, a hatósági közegek előzékeny magatartást tanúsítottak a N. Sz.-szel szemben, amihez nagy mértékben hozzájárult, hogy a kormány által a választások alkalmából behívott pótcsendőrök soraiban számosan voltak magyarok is.

A panaszok a szavazatok összeszámlálása kapcsán merültek fel. Egyrészt azért, hogy az egyes körzetekben a le nem szavazottakat, mint arra már fentebb rámutattam, olyképp tüntették fel, mint akik a Blokkra szavaztak, ami természetesen megzavarva az arányt, hátrányos volt a N. Sz. számára, másrészt különösen a megyeszékhelyeken történő végleges eredmények megállapításánál, amibe a N. Sz. megbízottait sokhelyütt már nem is vonták be. Hogy itt pontosan mi történt azt éppen ezért nem is mindig lehet megállapítani, bár gyakran előfordult, hogy a magyar nemzetiségű blokkbizalmiak bizalmasan értesítették a N. Sz. embereit arról, hogy ha nem akarnak veszíteni az őket jogosan megillető mandátumokból, úgy sürgősen lépjenek közbe. Ez a közbelépés azután minden egyes esetben meg is történt, a továbbiak során formális alkudozás fejlődött ki és ezért is húzódtott néhány kerületben olyan sokáig az eredmény kihirdetése.

Jellemző e tekintetben az, ami Kolozsvárott történt. Itt a N. Sz.-nek először csak egy mandátumot akartak biztosítani. Kurkó elnök erőlyes közbelépésére azt válaszolták, hogy ennek azért kell megtörténnie, mert a lista nyolc helye közül hatot a Blokknak kell megkapnia,

egy mandátumnak már csak taktikai okokból is Hațieganu manista államminiszternek kell jutnia, úgy hogy a N. Sz. számára már csak egy hely marad. A Blokk-listán ugyanis eléggé ügyetlenül csupán a hatodik helyen volt jelölve Daicovici kolozsvári egyetemi rektor, akinek megválasztására a kormány rendkívül nagy súlyt helyezett az egyetemi körök megnyerése végett. Végül is Kurkó erélyes fellépése folytán azt a kompromisszumos megoldást választották, hogy a Blokk hat, a N. Sz. két mandátumot kapott, Hațieganu pedig kibukott, ami nacionalista román körökben rendkívül kellemetlen feltűnést keltett.

A N. Sz. végül is 29 mandátumot kapott. A megválasztott képviselők nevét és foglalkozását a 2. sz. mellékletben közlöm. Egyébként a kormánykoalíció listáján további nyolc (három kommunista és 5 szociáldemokrata) magyar képviselő került be a parlamentbe, akiknek közreműködésére a magyarság jogegyenlősége érdekében folytatott küzdelem terén a N. Sz. úgy vélem joggal számíthat.

A valóban leadott szavazatok szerint a N. Sz.-nek lényegesen több mandátum járt volna. Így pl.

Biharban	5	helyett	8
Hunyadban	0	helyett	1
Kolozsban	2	helyett	3
Kisküküllőben	0	helyett	1
Marosban	3	helyett	5
Nagyküküllőben	0	helyett	1 stb. stb.

úgy, hogy a N. Sz.-nek huszonkilenc helyett circa negyven mandátum kellett volna jusszon.⁴

A vezetőség mindent megtett, hogy a vonatkozó tárgyalások során minél kedvezőbb eredményt harcoljon ki és kétségkívül közbelépésének köszönhető az alkudozások révén létrejött kompromisszum. Feltételezhető egyébként, hogy a N. Sz.-szel szemben tanúsított eme magatartás nem mindenütt tette a mérvadó kormánytényezők valóságos intencióit és mögötte néhány helyen nemzeti elfogultság bújt meg. Előfordult ugyanis, hogy az a mandátum, amelyet különféle praktikákkal a N. Sz.-től a Blokknak játszottak át, a Tătărescu párti jelöltnek jutott.

Akár mennyire is fájdalmasan érintette a N. Sz.-et mindez, tény, hogy a választások számára komoly presztízsnyerést hoztak. A magyar tömegek öntudatát a választási siker nagyban emelte, de kétségkívül hatással volt a román politikai tényezőkre is. Volt alkalmam különösen természetesen a román baloldal köreiből számos olyan kijelentést hallani, hogy a magyarság az ország politikailag legérettebb, legtudatosabb és legdemokratikusabb eleme. A románok felé a N. Sz. választási sikerének a tanulsága mindenesetre az kell, hogy legyen, hogy a magyarság és az azt ma már vitathatatlanul nemcsak hivatalosan, hanem valóságosan is képviselő szervezet a N. Sz. olyan politikai tényezők, amelyekkel feltétlenül számolni kell.

Az MNSZ egyébként ünnepélyes köszönetet szándékszik mondani a romániai magyarságnak azért a példátlanul tudatos és lelkes magatartásért, amelyet a választások alatt tanúsított. Ebben az összefüggésben kell megemlítenem azt, hogy magánbeszélgetések során a N. Sz. egyes vezetői utaltak arra, hogy a magyar sajtó, de különösen a magyar rádió részéről a választási küzdelem során nem kapták meg azt a támogatást, amelyet joggal várhattak volna.

A választási periódus lezárulta után a N. Sz. számára is a megfeszített részletmunka időszaka kezdődik el. A megválasztott képviselőket a Kolozsvárott 24-én megtartott értekezlet

⁴ Közvetlenül a választások előtt a nagybányai „Egység” azt írja, hogy az MNSZ köreiben 43 képviselőre – 750–800 ezer szavazatra – számítanak.

szakma és területe szerint osztotta be, mindegyiknek kijelölve mindkét vonatkozásban azt a munkakört, amellyel a jövőben foglalkozni fog. A területi beosztásra azért volt szükség, mert egyes magyarlakta területeken a N. Sz. nem kapott mandátumot, ezeknek a vidékeknek ügyes-bajos dolgait más e célból kijelölt képviselők fogják intézni. Úgy hírlik egyébként, hogy a N. Sz. az általa elért választási eredményre való hivatkozással azzal a kívánsággal fog a kormány-rekonstrukció alkalmából a kormányhoz fordulni, hogy mindazokba a minisztériumokba, amelyek az erdélyi magyarság szempontjából fontosak, egy-egy magyar államtitkárt nevezzenek ki.⁵

*Gyöngyössy s. k.
követségi tanácsos*

MOL, a bukaresti követség TÜK-iratai, XIX-J-33-b, 3. doboz, 5/c csomó, sokszorosított másolat.

5 Az MNSZ vezetői már 1946 elején szerettek volna megkaparintani néhány kormányzati tisztséget a belügy-, igazságügy- és földművelésügyi minisztériumokban, illetve a Nemzetiségi Alminisztériumban. Ez utóbbinak a vezetését – néhány hónapra – végül meg is kapták 1947 végén (élére Takács Lajost nevezték ki). Miniszteri tanácsosi és vezértitkári posztokat pedig a propaganda és a nemzetnevelésügyi minisztériumokban kaptak.